

Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk

Jaarverslag 2024

Auteur | **Hans van Dongen**

Bart de Haas

Hans van Dongen

Margreet van den Burg

Arie van den Berg

Margot Hofacker

Arnold van Hengel

Janneko Peen-Giezen

Mirjam de Haas

Petra te Slaa

Renée Lucas

Jan van der Niet

Jaarverslag 2024 van de Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk

Inleiding

Werkzaam zijn voor de Adviesraad is geen vlijblijvende activiteit. De Adviesraad bestaat uit een afspiegeling van de volwassen inwoners van de gemeente Noordwijk. Wat de taken en verantwoordelijkheden van de Adviesraad zijn, is vastgelegd in de volgende belangrijke documenten:

- Het Statutair Reglement;
- Het Huishoudelijk Reglement.

Het Statutair Reglement is vastgesteld door de gemeenteraad op voorstel van het college van B&W. Het Huishoudelijk Reglement is een uitwerking van het Statutair Reglement en is vastgesteld door de Adviesraad zelf. Dit Huishoudelijk Reglement is naar de gemeenteraad en het college van B&W gestuurd, zodat zij weten wat de leden van de Adviesraad onderling hebben afgesproken.

In het Statutair Reglement is het volgende vastgelegd:

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) adviseert het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordwijk, op verzoek van dat college. Ook kan de ASD het college ongevraagd advies geven. Als de ASD een advies uitbrengt aan het college, heeft het college toegezegd dat het altijd zal reageren op dat advies. De ASD houdt ook de gemeenteraad op de hoogte van wat de ASD adviseert. Soms worden adviezen uitgebracht aan andere organisaties binnen het Sociaal Domein. Maar dat is alleen het geval als er raakvlakken zijn met het beleid van de gemeente.

De ASD adviseert niet over het personeels- en organisatiebeleid van de gemeente. En ook adviseert de ASD niet over individuele klachten, bezwaarschriften of andere individuele zaken. Soms kan een individuele klacht aanleiding zijn om er van uit te gaan, dat mogelijk een grotere groep mensen datzelfde probleem zou kunnen hebben. In dat geval komt een individuele klacht toch aan bod. Dat gebeurt dan tijdens het agendapunt "Signalen uit de Noordwijkse samenleving". Tijdens dat agendapunt adviseren we over procedures, regelingen en richtlijnen, waar eventuele individuele klachten over kunnen gaan.

Hoe is de Adviesraad Sociaal Domein ontstaan?

In 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd. Vanaf die tijd bestond in zowel Noordwijk als Noordwijkerhout een Wmo-platform. Daarna vond een fusie van plaats van beide gemeenten en daarna van beide platforms tot één Adviesraad Sociaal Domein. Voor die nieuwe ASD is een Statutair Reglement vastgesteld door de gemeenteraad, op voorstel van eerst de oude adviesraden, en daarna van het college van B&W. Daarna is door de nieuwe Adviesraad een Huishoudelijk Reglement opgesteld en dat is in 2019 vastgesteld.

1. Het jaar 2024

En dan zijn we nu aanbeland in 2024, om op dit jaar terug te blikken. De samenstelling van de Adviesraad is in de loop van dit jaar veranderd. Een van de leden heeft opgezegd, een nieuw lid heeft zich aangemeld en is na een proefperiode benoemd door het College van B&W.

2. Wat kwam er aan de orde in 2024?

Januari

We trapt in januari het jaar af met aandacht voor valpreventie. Er is een presentatie verzorgd over dit onderwerp door 2 kwartiermakers Valpreventie. Een valpartij is doorgaans het gevolg van een neerwaartse spiraal: een verminderde gezondheid in combinatie met een verminderde mobiliteit en een sociaal isolement. Lopende de vergadering zijn er door de leden adviezen gegeven. Die behelsden vooral de informatieve kant van dit vraagstuk: hoe maken we de (vooral oudere) inwoners er op attent dat ze moeten blijven bewegen? Dat ze continu moeten werken aan hun lichamelijke balans. Het is de ambitie van de gemeente om het aantal valpartijen met 60% terug te dringen.

Vanuit de leden is verder gewezen op nodige aandacht voor hoe iemand woont. Naast de persoonlijke conditie speelt vooral bij oudere vrouwen de botontkalking mee. Daardoor breken hun botten sneller, als zij vallen.

Februari

Het parkeerbeleid stond in de vergadering van februari centraal. Vooral de communicatie over het nieuwe parkeren kwam aan bod. De ontevredenheid bij de leden was groot. Een nieuwe (en tijdelijk) aangetrokken medewerker gaf tijdens de vergadering uitleg. Er was breed ongenoegen over de hoofdzakelijk digitale aanpak. Er zijn immers nog veel inwoners die digitaal helemaal niet vaardig zijn. Dit speelt nu op dit onderwerp, maar kan ook bij andere dossiers gaan opspelen. Medio februari is er een voorlichtingsactie per post geweest, maar vele leden van de Adviesraad hebben die informatie niet ontvangen. Er is dus werk aan de winkel, er moet meer bekendheid komen over het nieuwe beleid, was aan het einde van die vergadering de conclusie.

Maart

In maart hebben we ruim aandacht besteed aan mantelzorgwoningen. De behoefte aan mantelzorgwoningen is de afgelopen jaren sterk gegroeid, zo sterk zelfs dat op landelijk niveau regelgeving wordt voorbereid. Mantelzorgwoningen zijn zelfstandige woningen op het terrein van iemands eigen huis. Zij zijn bedoeld voor of bewoond door degene die iemand verzorgt of die wordt verzorgd. Een mantelzorgwoning maakt het mogelijk dat de zorgbehoevende in een veilige en vertrouwde omgeving wordt verzorgd. Verder bespaart mantelzorgwoning de mantelzorger reistijd en wordt langer zelfstandig blijven wonen mogelijk. Ook al zijn mantelzorgwoningen vergunningsvrij, toch is het wenselijk om op bepaalde terreinen, zoals ten aanzien van (pre)mantelzorgwoningen, regels te stellen. De gemeente gaat zich ervoor hard maken om alle regelgeving rondom mantelzorgwoningen via 1 loket te laten verlopen. Bij de verdere beleidsontwikkeling zal de Adviesraad betrokken worden. Omdat er geen vergunning nodig is, is handhaving een moeilijk punt. Mogelijk komt er een meldingsplicht. Mogelijk komen er mogelijkheden om leningen aan te gaan.

April

De vergadering van april is niet gehouden, wegens agendaproblemen.

Mei

In deze vergadering is stil gestaan bij de lokale jeugdhulp. De toenemende vraag naar jeugdhulp, de stijgende kosten en een krappe arbeidsmarkt hebben ertoe geleid dat het bestaande hulpstelsel aan alle kanten piept en kraakt. Momenteel wordt regionaal geprobeerd om de door- en uitstroom te verbeteren. Op dit moment is de centrale vraag wat er beter kan. Volgens de Adviesraad kan de meeste winst behaald worden bij de lichte gevallen. Wel pleit de Adviesraad ervoor om flexibeler om te gaan met de leeftijdsgrens van 18 jaar. Vanuit de Adviesraad wordt gewezen op een landelijk uitgerolde netwerkinname, ontwikkeld door het UMC Utrecht. Centraal staat daarbij de vraag wat iemand nodig heeft om tot herstel te komen of zijn leven in balans te krijgen of te houden. Om vanuit het netwerk de professionele hulpverlening zo goed mogelijk te ondersteunen, is het belangrijk om ook te kijken naar informele hulpbronnen. De volgende stap is om de onderdelen van het ondersteuningsnetwerk met elkaar te verbinden, zodat er in de zorg geen gaten vallen maar ook geen doublures ontstaan. Hierna wordt vanuit de Adviesraad geconcludeerd dat het beschikken over onvoldoende basisvaardigheden kinderen gestrest maakt – zij vinden de hen omringende wereld druk – en dat ouders meer bij de oplossing van problemen moeten worden betrokken. Het betrekken van de ouders is echter niet de enig mogelijke aanpak. Het gaat er nog steeds om, om de juiste hulpvraag te formuleren.

In de daarop volgende discussie is vastgesteld dat er toch al wel veel bereikt is. Zo sporten vooral basisschoolleerlingen opvallend veel met elkaar, maar na het veertiende jaar loopt het beroep op de daarvoor in het leven geroepen regeling terug, vermoedelijk omdat er andere mogelijkheden binnen bereik zijn gekomen.

Juni

In de junivergadering hebben we de uitkomsten besproken van een scriptie over jonge mantelzorgers. Een van de opvallende uitkomsten was dat geen der geïnterviewde jonge mantelzorgers zich een jonge mantelzorger voelde. Hen bekreep het gevoel een stempel opgelegd te krijgen. Een geïnterviewde had helemaal geen behoefte aan een etiket. Jonge mantelzorgers worden het liefst benaderd via sociale media, zo bleek uit het onderzoek. Concluderend bleek dat bij het bieden van ondersteuning de doelgroep niet groepsgevoels, maar op kleine schaal moest worden opgezocht.

Tijdens deze vergadering hebben we stil gestaan bij de Meerjarenaafspraken in de gemeente Noordwijk in de jaren 2022 – 2025. In Noordwijk spelen de volgende thema's: Noordwijk is sterk afhankelijk van ontwikkelaars en er moet jaren vooruit worden gekeken. Het toegenomen autobezit heeft gevolgen voor de te hanteren parkeernorm. Er zijn meerdere soorten migranten die moeten worden gehuisvest. Verwachtbare gezinsherenigingen werpen vaak hun schaduw vooruit. En een belangrijk punt: er ontbreekt een koppeling met de IND-database.

Juli

In de maand juli vond geen vergadering plaats.

Augustus

In augustus heeft de Adviesraad een werkbezoek gebracht aan de VVSB in Noordwijkerhout. We wilden graag weten in hoeverre deze voetbalorganisatie voor zichzelf een maatschappelijke taak in de lokale samenleving ziet. Het bezoek aan lokale organisaties heeft voor de Adviesraad twee doelen: ten eerste willen we buiten een vergaderzaal onze lokale kennis vergroten. Ten tweede willen we aan lokale organisaties laten zien dat de Adviesraad bestaat en dat wij advies geven over de lokale samenleving aan de gemeenteraad en het college van B&W.

Een bestuurslid van de VVSB heeft aan de Adviesraad verteld dat zij jeugdleden opvoeden (door teamsport wordt samenwerking gestimuleerd) en zij houden kinderen van de straat. Dat zijn voor de vereniging belangrijke uitgangspunten. Er is een commissie Normen en Waarden die incidenten beoordeelt als die plaats vinden. Hoewel de faciliteiten vrij toegankelijk zijn, valt de overlast mee.

Door de gemeente is een Outdoorrapportage voor Noordwijkerhout en De Zilk samengesteld. De rapporten van deze rapportage zijn voorafgaand aan de Adviesraad voorgelegd. Op basis daarvan heeft de Adviesraad een advies aan de gemeente uitgebracht. De doelstelling van de rapportage is om inwoners in staat te stellen om de beweegnorm te halen. De Adviesraad vindt in algemene zin dat belanghebbenden meer bij de nadere uitwerking moeten worden betrokken.

Voor de plaats Noordwijk is al enige tijd eerder een dergelijke rapportage samengesteld.

Tijdens de augustusvergadering zijn reacties gevraagd en gegeven over de Uitvoeringsregels 2024 van de ISD. De Adviesraad is van mening dat er verhoudingsgewijs door de ISD erg veel aandacht wordt besteed aan terugvorderingsacties. Vooral bij de beschrijving van de gang van zaken bij het PGB komt deze gedachtegang sterk naar voren. Wij zouden het op prijs stellen als de ISD meer dan tot nu toe aanvragen vooraf zo degelijk controleert, dat aan controle achteraf nauwelijks meer tijd hoeft te worden besteed. Wij zijn er voorstander van dat – net als bij het landelijk beleid – fouten die aanvragers maken, vooral als onopzettelijke vergissing worden gezien. Tevoren dient te worden vastgesteld welke fouten sowieso door de beugel kunnen. De handelwijze van de ISD moet er vooral op gericht zijn om juridische procedures zoveel mogelijk te voorkomen. Daardoor wordt het beleid menselijker. In ons advies hebben wij het College opgeroepen om voor komende jaren tot Uitvoeringsregels te komen die bij voorbaat uitgaan van de menselijke maat. Het louter schrijven dat de procedures klantvriendelijk zijn, achten wij niet voldoende.

Enkele maanden eerder heeft de ISD ons geraadpleegd over het voornemen om de eigen bijdrage inkomensafhankelijk te maken. Wij hebben dat voornemen toen gesteund. Daarna is er nog veel inhoud in de Uitvoeringsregels toegevoegd. Die inhoud hebben wij tevoren niet in kunnen zien. Toch wordt in de nota aangegeven dat onze Adviesraad daar achter staat. In een reactie hebben wij ons ongenoegen over de gang van zaken kenbaar gemaakt.

September

In de septembervergadering is aandacht besteed aan veel verschillende onderwerpen die op dat moment in Noordwijk speelden. Het ging o.a. over de stopzetting van de subsidie voor het Thuishuis. Daarop reagerend is de Adviesraad van mening dat terughoudend moet worden omgesprongen met subsidies aan organisaties die alleen draaien op vrijwilligers. In vervolg op deze discussie, geeft de Adviesraad aan dat zij graag betrokken wil worden bij de oordeelsvorming van de gemeente over de subsidies.

Ook aan bod kwam de kennismaking met de gemeenteraadsleden. Die zou plaats vinden in het voormalige gemeentehuis van Noordwijkerhout. Er waren twijfels over de vraag waarom de Adviesraad zich zou moeten presenteren. De Adviesraad was immers door de gemeenteraad ingesteld. Het tegenargument was, dat de samenstelling van de gemeenteraad nu heel anders is dan die van de gemeenteraad toen. Ook ging de discussie over wie een voordracht over de Adviesraad zou moeten geven. Uiteindelijk is besloten dat de voorzitter dat zou doen.

Daarna is binnen de Adviesraad gediscussieerd over hoe we adviezen uitbrengen aan de gemeente. De laatste tijd komt het vaker voor dat beleidsmedewerkers een voordracht geven tijdens de vergadering en dat de leden van de Adviesraad tijdens die vergadering advies geven. Zo hebben we wel directe invloed op de beleidsvorming maar is er geen advies dat naar B&W, c.q. de gemeenteraad gaat. Er wordt besloten om meer te koersen op schriftelijke adviezen aan B&W en de gemeenteraad, naast adviezen die tijdens een vergadering gegeven worden. Overigens stellen we het in hoge mate op prijs om in een vroegtijdig stadium mee te kunnen praten over beginnend beleid.

Oktober

De activiteiten van de Adviesraad in oktober omvatten meerdere vergaderingen:

Op 9 oktober is door de voorzitter een presentatie gegeven over de Adviesraad aan de leden van de gemeenteraad. De informatie ging over de huidige samenstelling, er was uitleg over hoe we omgaan met het vaste thema 'Signalen uit de Noordwijkse samenleving' en over welke adviezen we in 2023 gegeven hebben en ook tot dan toe in 2024. Tijdens de oktobervergadering van de Adviesraad is het advies gegeven om een volgende informatiebijeenkomst voor de gemeenteraad pas te organiseren na de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen.

Op 10 oktober 2024 vond een overleg plaats tussen het College en alle adviesraden van de gemeente. Vanuit de Adviesraad Sociaal Domein is er waardering over uitgesproken dat de Adviesraad in een vroegtijdig stadium mee kan praten over beginnend beleid van de gemeente.

Eind oktober vond de vergadering van de Adviesraad plaats. Centraal stond het voornemen van de gemeente om in de komende jaren fors te bezuinigen. Die noodzaak ontstond als gevolg van de aangekondigde bezuinigingen van de landelijke overheid. We spraken erover hoe je dat aanpakt. Wat laat je juist wel of juist niet meespelen. Moeten eventuele negatieve maatschappelijke effecten zoveel mogelijk worden beperkt en moet de doelmatigheid van het subsidiebeleid worden vergroot? Moet de maatschappelijke impact van een voorgenomen bezuiniging vooraf worden

getoetst en moet er op gekoerst worden om uiteindelijk een cijfermatig beter onderbouwd subsidiebeleid tot stand te brengen?

Vervolgens kreeg de Adviesraad uitleg over uit welke stappen een bezuinigingsbeleid bestaat. De Adviesraad geeft een aantal aandachtspunten mee aan de betreffende medewerker die meegewogen zouden moeten worden bij de verdere invulling van het bezuinigingsbeleid:

- Ga na welke gaten een vrijwilligersorganisatie dicht in de samenleving;
- Ontwikkel per beleidsterrein een visie en geef organisaties de ruimte om verbeteruggesties te doen;
- Betrek de demografische ontwikkeling bij het proces;
- Benadeel de kernen gelijkelijk;
- Ontziet zoveel mogelijk activiteiten, gericht op de gewone Noordwijker;
- moedig organisaties aan tot samenwerking om kosten te besparen.

November

Op verzoek van de Adviesraad heeft in november een gesprek plaatsgevonden tussen de Adviesraad en de ISD, in aanwezigheid van de betrokken beleidsambtenaar van de gemeente. Onderwerp van gesprek waren de beleidsregels Maatschappelijke Dienstverlening 2024. De hoofdnotitie heette 'Scherp aan de wind' en die titel voelde voor de Adviesraad als te scherp aan. De ISD heeft uitgelegd dat het uitgangspunt is wat iemand nodig heeft om te participeren. Volgens de Adviesraad komt het over als dat extra is gezocht waarop nog meer kan worden bezuinigd. Dat is een misvatting, volgens de ISD. Alles gebeurt op basis van een stappenplan. Verder wordt bij een bezwaarprocedure eerst bekeken of het onderzoek, voorafgaand aan de levering, toereikend was.

- De Adviesraad kijkt daar anders naar. De ISD Bollenstreek maakt voor de Adviesraad onvoldoende duidelijk dat de cliënt centraal staat. Anders gezegd: de procedure lijkt dominanter dan de cliënt. De oplegger van de nota ademt voor de Adviesraad een andere sfeer dan blijkbaar de praktijk is.
- Als iemand een scootmobiel nodig heeft, indiceert de ISD een scootmobiel met een bepaald type motor. Volgens de Adviesraad is dat type motor niet sterk genoeg om op duinpaden te rijden.
- Na recent onderzoek is besloten dat op het gebied van de dagbesteding de ISD Bollenstreek al vanaf het eerste gesprek bij het proces betrokken wordt. Dat maakt latere contacten gemakkelijker en maakt het mogelijk om al vanaf het allereerste moment gebruik te maken van alle dan bekende mogelijkheden.
- Wie een pgb prefereert, moet goed motiveren waarom zorg in natura minder passend is, aldus de ISD.
- Consulents krijgen straks eigen gemeenten toebedeeld; hopelijk leidt dat volgens de Adviesraad tot meer persoonlijke contacten en persoonlijke betrokkenheid bij de lokale cliënten.

Tot slot wordt in deze vergaderingen geïnventariseerd welke werkbezoeken in 2025 wenselijk zijn.

De **december**vergadering is wegens gebrek aan onderwerpen, niet doorgegaan.

EINDE JAARVERSLAG 2024 ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN NOORDWIJK